

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hukukun üstünlüğü, hesap verebilirlik, katılımcılık, esneklik, etkinlik, stratejik yönetim gibi unsurlardan oluşan kamu yönetiminin en temel prensiplerinden biri de açıklık/şeffaflık olarak nitelendirilmektedir. İdari şeffaflığının sağlanması, kamuoyunun politikalar ve yönetimler hakkında bilgilendirilmesini, bu politikaları denetlemek için bir gözetim mekanizması oluşmasını, yolsuzlukların azalmasını ve katılımın artırılması sağlayarak idari her türlü kararın meşruiyetini sağlayan bir ilke olarak büyük önem arz etmektedir. Kamu kurumları tarafından daha önce açıklanan verilerin özellikle son yıllarda kamuoyuyla paylaşılmaması bu yönüyle şeffaflık, saydamlık, aleniyet ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. İşbu önergeyle kamu kurumlarının verileri duyurmamasındaki nedenlerin tespiti, bu sorunun ortadan kaldırılmasının ve nihai olarak idarenin şeffaflığının artırılmasının yollarının araştırılması hedeflenmektedir.

T.C. Cumhurbaşkanlığı'ndan Yükseköğretim Kurulu'na (YÖK), Türkiye İstatistik Kurumu'ndan Millî Eğitim Bakanlığı'na, Emniyet Genel Müdürlüğü'nden Tarım ve Orman Bakanlığı'na kadar birçok kurumda daha önce açıklanan bilgi, belge ve istatistiklerin artık açıklanmadığı görülmektedir.

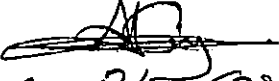
- **Yükseköğretim Kurulu:** Kurul tarafından 2018 yılında yayımlanmaya başlayan “Vakıf Yükseköğretim Kurumları Raporu” vakıf üniversitelerinin performanslarını, reklam ve tanıtım giderleri ile vakıf üniversitelerinin dünya ölçeğinde çeşitli alanlarda sıralamalarını paylaşmaktadır. Kurulun paylaştığı son veriler, öğrenci başına basılı kitap sayısı, vakıf üniversitelerinin ortalama reklam ve tanıtım harcamalarındaki artış ve vakıf üniversitelerinin dünya sıralamalarındaki yerleri açısından yazılı basında birçok kez haber olmuştur. YÖK bu verileri 2021 yılından sonra bir daha kamuoyuyla paylaşmamıştır.
- **Türkiye İstatistik Kurumu:** Çalışan çocuk istatistikleri ile kaybolan veya kaçırılan çocukların sayısına dair daha önce paylaşılan veriler artık kamuoyuna açıklanmamaktadır. Özellikle 6 Şubat Kahramanmaraş Depremi'nin ardından gündem olan “kaybolan ve kaçırılan çocuk sayısı”na ilişkin istatistik en son 2016 yılında paylaşılmış; bu veri daha sonra açıklanmamıştır. Çocuk işçi sayısına ilişkin veriler de artık açıklanmamaktadır.
- **Millî Eğitim Bakanlığı:** Bakanlığın her yıl açıkladığı Liselere Geçiş Sınavı (LGS) sonuç raporunda öğrencilerin ders bazında ortalamalarına ilişkin veriler paylaşılmaktadır. Ancak bu yıl sınavlara ilişkin hazırlanan raporlarda sadece doğru ortalamalarına yer verilmeye başlanmış; öğrencilerin derslere göre ortalamalarına ilişkin veri paylaşılmamıştır.
- **Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi (CBİKO):** Üniversite lisans mezunlarının iş gücü piyasası performanslarını değerlendiren ÜNİ-VER, üniversite mezunlarının kamuda işe yerleşme oranını, işe başlangıç ücretlerini, iş bulma süresini ve nitelik uyumsuzluğu bilgilerinin paylaşıldığı ulusal bir araştırma projesidir, ancak ilgili veriler en son 2022 yılı Ağustos ayında açıklanmıştır. Son açıklanan verilerde mezunların asgari ücret ve çevresi düzeyinde maaşla işe başladığı basında yer almıştır.

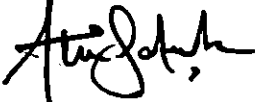
Yukarıdaki örneklerde anlatılan kamu kurumları dışında milletvekillerinin soru önergelerine verilen yanıtlar da yine verilerin şeffaf bir şekilde açıklanmadığına dair iddiaları güçlendirmektedir. İdare tarafından yanıtlanan soru önergelerinde, sorulara açık ve açıklayıcı yanıt verilmediğine ve yanıtlarda geçiştirici bir dil kullanıldığına dair basında çok sayıda haber yer almıştır.

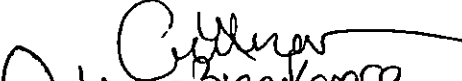

İdarenin verileri açıklamaması kamuoyunda "idarenin eksikliğinin veya başarısızlığının üzerinin örtüldüğüne" dair tartışmalara neden olmaktadır. Özellikle Covid19 salgını sürecinde Sağlık Bakanlığının verilerinin kamuoyu tarafından sorgulanmasının ardından 6 Şubat Kahramanmaraş Depremi'nde de yine vatandaşların depremin etkisine ilişkin net bir bilgi alamaması, idarenin güvenilirliğinin sorgulanmasına neden olmaktadır. Kamuoyu nezdinde Türkiye İstatistik Kurumu'nun açıkladığı istatistikler başta olmak üzere, ölüm istatistikleri, adli istatistikler gibi birçok alanda idare tarafından verilerin gizlendiği veya tahrif edildiği algısı artmıştır.

Kamu kurumlarının şeffaflık, saydamlık, açıklık ve hesap verilebilirlik ilkeleri nezdinde bilgi ve belgelerini kamuoyuyla paylaşması bir hukuk devleti zorunluluğudur. Birtakım kurumların hangi gerekçeyle olursa olsun daha önce yayımladığı verileri paylaşmaması bu yönüyle idarenin şeffaflığına gölge düşürmekte ve bilgi edinme hakkının işlevsizleşmesine neden olmaktadır. İşbu önergeyle idarenin verileri paylaşmama veya gizleme nedenlerinin tespiti, şeffaflığa engel teşkil eden unsurların ortadan kaldırılması ve tüm kurumlarda saydamlık ve hesap verilebilirliğin artırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci Maddesi ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci Maddeleri gereğince bir araştırma komisyonu kurularak konunun tüm boyutları ile araştırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Gülçelik
Ankara M.V.

Ali Gülçelik
İSTANBUL M.V.

Gülizer Dincer
Denizli M.V.

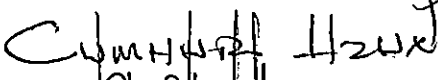

S. Suvast
SİBEL Suvast
TRABZON M.V.

Ayasu BANKOĞLU
Bartın Milletvekili

Talat Dincer
Mardin M.V.

Nail Giler
Kocaeli M.

Ömer Fethi Gönör
Kırge

Cümhuriyet Hızır
Mardin M.V.

Deniz YAVUZYILMAZ
Zonguldak Milletvekili

Nurhayat Altan
Kars M.V.

Vedat Gündeğer
Kırklareli M.V.

Kırklareli M.V.

Fahri Örkün
Kırklareli M.V.

Deniz Dincer
Ankara M.V.

395. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

[illegible]